NN 5/2021 (20.1.2021.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-5017/2019 od 3. studenoga 2020.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

118

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo X. Y. iz P., Č. R., kojeg zastupa Sanja Borovnica, odvjetnica u P., na sjednici održanoj 3. studenoga 2020. donio je

ODLUKU

I. Ustavna tužba se odbija.

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Pravodobnu i dopuštenu ustavnu tužbu podnio je X. Y. iz P., Č. R. (u daljnjem tekstu: podnositelj), kojeg u ustavnosudskom postupku zastupa Sanja Borovnica, odvjetnica u P.

1.1. Ustavna tužba podnesena je u povodu rješenja Županijskog suda u P.-P. (u daljnjem tekstu: drugostupanjski sud) broj: Gž Ob-192/2019-3 od 23. listopada 2019. (u daljnjem tekstu: osporeno rješenje) kojim je odbijena žalba podnositelja i potvrđeno rješenje Općinskog suda u P., Stalne službe u P.-P. (u daljnjem tekstu: prvostupanjski sud) broj: R1 Ob-15/2019-42 od 5. srpnja 2019. (u daljnjem tekstu: prvostupanjsko rješenje).

Prvostupanjskim rješenjem odbijen je zahtjev podnositelja za povratak maloljetnog djeteta, C. D. rođene (...)., iz Republike Hrvatske u P., Č. R.

2. Podnositelj u ustavnoj tužbi tvrdi da su mu osporenim rješenjem povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 29. stavkom 1. i 35. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

2.1. Za potrebe ustavnosudskog postupka, na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), pribavljen je spis prvostupanjskog suda broj: R1 Ob-15/2019.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

3. Podnositelj je državljanin R. M. s prebivalištem u P., Č. R. Podnositelj je otac maloljetnog djeteta C. D. (u daljnjem tekstu: mlt. dijete), rođene (...) u braku koji je podnositelj (...) sklopio s A. B. (u daljnjem tekstu: majka mlt. djeteta).

Postupak koji je prethodio ustavnosudskom postupku pokrenut je zahtjevom podnositelja na temelju Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece, potpisane u Haagu 1980. godine (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 4/94.; u daljnjem tekstu: Haška konvencija o otmici djece). Podnositelj je zahtjevom zatražio vraćanje u Č. R. mlt. djeteta koje je iz Č. R. odvela majka mlt. djeteta i bez njegove suglasnosti zadržala u Republici Hrvatskoj.

Središnje tijelo Č. R. proslijedilo je zahtjev podnositelja Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), koje je od nadležnog Centra za socijalnu skrb (u daljnjem tekstu: CZSS) P.-P. zatražilo da majka mlt. djeteta da izjavu je li spremna dobrovoljno vratiti mlt. dijete u Č. R.

Majka mlt. djeteta dala je 16. veljače 2018. pred nadležnim CZSS-om izjavu da nije spremna dobrovoljno vratiti mlt. dijete podnositelju u Č. R. U izjavi je navela da zajedno s mlt. djetetom živi »u P. od ... 2015. godine«, da je »otac o tome znao« jer je »vidio i dobivao hrvatske papire (putovnicu i hrvatsku zdravstvenu iskaznicu« iz kojih je bilo razvidno »da dijete živi u P., te je imao informaciju iz dječjeg vrtića u P., kojeg je C. D. pohađala isključivo za vrijeme kada je posjećivala oca«. Istaknula je da su se »viđenja djeteta sa ocem održavala redovito, sukladno propisanom ugovoru«, te da je tako bilo »sve do polaska u školu, kada su se okolnosti silom prilika promijenile«, zbog čega je »u ožujku 2017. godine pokrenula postupak obveznog savjetovanja pri Centru za socijalnu skrb kako bi se promijenili susreti i druženja djeteta sa ocem«.

Stoga je Ministarstvo 28. svibnja 2018. proslijedilo navedeni zahtjev podnositelja Općinskom sudu u P.-P., Stalnoj službi u P.-P. na postupanje i donošenje odluke.

3.1. U postupku je utvrđeno da su podnositelj i majka mlt. djeteta sklopili brak 12. ožujka 2010., te da su sve do razvoda braka živjeli zajedno u P., Č. R.

U spis predmeta, uz zahtjev podnositelja, priložena je presuda Okružnog suda za P. 8 broj: P-65/2014-33 od 26. svibnja 2014., s izrekom koja glasi:

»I. Sud prihvaća sporazum roditelja kojim se definira:

A. Malodobna C. D., rođ. (...) se povjerava na skrb majci.

Otac se obvezuje doprinositi na ime uzdržavanja malodobne C. D. u iznosu od 4.000,-CZK mjesečno, koji dospijeva uvijek do 15. dana u mjesecu, unaprijed, na ruke majke, s valjanošću od 1. 3. 2014.«

Nakon razvoda braka, protustranka je još jedno (kraće) vrijeme s mlt. djetetom nastavila živjeti u P. (adrese odvojene od stana u kojem je živio podnositelj), da bi tijekom 2015. napustila Č. R. i preselila se u Republiku Hrvatsku.

Zahtjev za povratak mlt. djeteta podnositelj je podnio 21. studenoga 2017., navodeći da je mlt. dijete u Republiku Hrvatsku odvela majka djeteta bez njegove suglasnosti, te da mu je onemogućen svaki kontakt s djetetom.

3.2. Prvostupanjski sud uputio je Ministarstvu dopis broj: 2 R1 Ob-330/2018-2 od 14. lipnja 2018. u kojem je zatraženo:

»Za potrebe izvanparničnog postupka koji se vodi kod ovog suda pod gornjim poslovnim brojem, pozivamo Vas na temelju odredbe čl. 7. st. 2. t .e) Konvencije o građansko-pravnim aspektima međunarodne otmice djece, da od ... Ureda za međunarodnu zaštitu djece, R. Č., 60200 B., Š. N. 3/4) pribavite sljedeću informaciju:

– ima li prema važećem pravu R. Č. protustranka A. B., sukladno presudi Okružnog suda za P. 8 broj P 65/2014-33 (koja se dostavlja u privitku) obzirom da je mlt. C. D. njoj kao majci provjerena na skrb – pravo samostalno donositi odluku o promjeni prebivališta, odnosno boravišta djeteta.«

Ministarstvo je dopisom klasa: 552-07/18-04/3, ur. broj: 519-05-1-2/7-18-24 od 20. kolovoza 2018. sudu dostavilo obavijest o statusu postupka Okružnog suda za P. 8, Ureda za međunarodnu pravnu zaštitu djece, u kojoj je između ostalog navedeno:

»Ovdašnji je sud dana 26. 5. 2014. donio presudu kojom se odobrava sporazum roditelja o uređenju odnosa vezano za maloljetnu C. D., kako za vrijeme trajanja braka roditelja, tako i za razdoblje nakon razvoda. Maloljetnica je povjerena na skrb majci, a ocu je utvrđena obveza uzdržavanja u iznosu od (...) mjesečno. Ova presuda, br. 0 P 65/2014-33 postala je pravomoćna dana 1.7.2014.

Dana 21.11.2017. sudu je dostavljen prijedlog oca, podnesen posredstvom njegove pravne zastupnice, za promjenu vezano za odgoj maloljetnice – zahtijevajući da sud promijeni prvobitnu sudsku odluku i dodijeli mu potpuno skrbništvo nad kćeri. Otac je ukazao na to da je između roditelja sklopljen sporazum o kontaktu maloljetnice s ocem, koji je redovno izvršavan prema dogovoru roditelja, tako da je otac s njom provodio praznike i to i u inozemstvu i na moru i sl. Od rujna 2017. godine počeli su problemi s predavanjem maloljetnice ocu, tako što je majka sprečavala kontakt oca s kćeri i prestala je poštovati sporazum. Otac je zaključio da bi za kćer bio bolji odgajatelj od majke te je stoga zatražio promjenu skrbništva. Činjenica da maloljetnica živi izvan R. Č. nije bila spomenuta u prijedlogu.

S obzirom na to da je također zatražena privremena mjera, ovaj je sud izdao rješenje br. 0 P 65/2014-48 od dana 24.11.2017., kojim je prijedlog oca za donošenje privremene mjere odbijen. Niti u to vrijeme sud nije imao saznanja o tome da se maloljetnica s majkom navodno dugotrajno zadržava izvan R. Č.

Nakon toga, majka je dana 8.12.2017. posredstvom svoje pravne zastupnice podnijela prijedlog za obustavu postupka s obrazloženjem da Okružni sud za P. 8 nije nadležan u međunarodnom postupku, navodeći da su tvrdnje oca umnogome neistinite ili iskrivljene. U ovom se podnesku naglašava da je maloljetnica u isključivoj majčinoj skrbi, i to duže od 2,5 godine tijekom kojih obje žive u Republici Hrvatskoj, da se otac vrlo često susreće s maloljetnicom, ... Majka naglašava da kći već duže vrijeme pohađa hrvatsku osnovnu školu, u Hrvatskoj također ima osiguranu liječničku skrb, ima stvoren okvir društvenog i obiteljskog okruženja, budući da majčina šira obitelj živi u Republici Hrvatskoj.

Uz taj prijedlog priložen je čitav niz dokumenata. Na temelju tih činjenica ovaj je sud donio rješenje br. 0 P 65/2014-99 od dana 4.1.2018. kojim je proglašena međunarodna nenadležnost Okružnog suda za P. 8, a time je i postupak o očevom prijedlogu za promjenu skrbi obustavljen.

Na žalbu oca, predmet je raspravljen na Građanskom sudu u P. te je rješenjem br. 25 Co 57/2018-157 od dana 21.3.2018. navedeno rješenje poništeno i predmet je vraćen Okružnom sudu za P. 8 na daljnje postupanje.

Razlog tome je taj što je pitanje međunarodne nadležnosti trebao procijeniti prvenstveno hrvatski sud koji je postupak o uređenju skrbništva nad maloljetnicom započeo kao prvi, a koji nije ni na koji način vezan time kako je o svojoj nadležnosti i o mjestu stanovanja maloljetnice odlučio č. sud. Također, pitanje hoće li hrvatski sud smatrati postojanje presude Okružnog suda za P. 8 br. 0 P 65/2014-33 od dana 26.5.2014. preprekom res iudicata (presuđene stvari) mora biti prepušteno odluci tog suda. Građanski sud u P. dozvoljava ... ako bi i hrvatski sud zaključio da nije međunarodno nadležan, pri čemu bi taj zaključak obvezivao č. sudove u smislu čl. 19. Bruxelles II, učesnicima bi bila uskraćena mogućnost pristupa sudovima općenito ('denegatio iustitiae'). Stoga je Gradski sud u P. zaključio da č. sud mora pričekati odluku hrvatskog suda o svojoj međunarodnoj nadležnosti. Potreba poštovanja ovog postupka u skladu je sa zahtjevom uzajamnog povjerenja između sudova različitih zemalja Europske unije. ... Stoga se od prvostupanjskog suda traži da prekine postupak u smislu čl. 19 točka 2 Bruxelles II bis i da zamoli majku da dostavi odluku hrvatskog suda.

(...)

Dopisom pravne zastupnice majke sud je obaviješten da je dana 20.4.2018. održano ročište Općinskog suda u P., Ispostava u P., međutim sud još nije donio odluku, a o sljedećem ročištu i odluci ovaj će sud biti redovito informiran.«

3.3. Ročište na kojem su saslušani podnositelj i majka mlt. djeteta održano je 11. prosinca 2018. U nastavku postupka, prvostupanjski sud zatražio je od Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske očitovanje »na temelju čega je, na čiji zahtjev i kada mlt. C. D., OIB: ..., iz P., M. B. C.10. ishođeno hrvatsko državljanstvo« i je li podnositelj sudjelovao u tom postupku.

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske dopisom klasa: UP/I-224-02/18-01/5184, ur. broj: 511-01-203-18-2 od 20. prosinca 2018. izvijestilo je prvostupanjski sud o sljedećem:

»Zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva djeteta podnijela je majka A. B. Uz zahtjev je priložila presliku odluke Općinskog suda u P. od 26.05.2014. godine, kojom se mlt. C. D. povjerava na skrbništvo majci. U izjavi na zapisnik u Policijskoj postaji P., dana 30.12.2014. godine, A. B. navela je da je po sudskoj odluci jedini skrbnik djeteta, dok otac djeteta odbija potpisati suglasnost prilikom podnošenja zahtjeva za primitak u hrvatsko državljanstvo.

Rješenje o primitku u hrvatsko državljanstvo C. D. uručeno je A. B. dana 11.02.2016. godine. Sukladno članku 24a stavku 1. Zakona o hrvatskom državljanstvu, dijete je steklo hrvatsko državljanstvo danom uručenja navedenog rješenja.«

3.4. Prvostupanjski sud je izvršio uvid u dostavljenu dokumentaciju i donio prvostupanjsko rješenje kojim je odbijen zahtjev podnositelja za povratak mlt. djeteta u Č. R., uz u bitnom sljedeće obrazloženje:

»Ocjenjujući rezultate ... provedenog postupka ovaj sud smatra da su utvrđene sljedeće činjenice:

- na temelju presude Okružnog suda za P. 8 posl. br. P-65/2014-33 (L29-33) utvrđeno je kako je istom sud prihvatio sporazum roditelja kojim je mlt. C. D. povjerena na skrb majci, međutim kako postoji bitna razlika prema č. zakonu između pojmova pravo na skrb djeteta i roditeljska odgovornost (kako je ranije navedeno u tumačenju Ureda za međunarodnu pravnu zaštitu djece, Č. R., B.) pa da isto da ne znači da je predlagatelju oduzeta roditeljska odgovornost za dijete ili da mu je ograničena, iz čega da proizlazi da i njemu, kao i majci, pripada pravo na određivanje mjesta stanovanja djeteta, na zastupanje djeteta i upravljanje njegovom imovinom. Pravo na skrb o djetetu da samo (...) odražava činjenično stanje i određuje koji roditelj svakodnevno skrbi o djetetu odnosno koji roditelj ima pravo na kontakt s djetetom, pa da je obzirom na to imala obvezu osigurati suglasnost drugog roditelja za trajno preseljenje djeteta u inozemstvo, konkretno u Republiku Hrvatsku,

– da iz dokumentacije koja prileži spisu, a u vezi ovog postupka međunarodne otmice djeteta nije utvrđeno da se predlagatelj obratio nadležnom tijelu u Č. R., a radi protupravnog zadržavanja djeteta od strane majke u Republici Hrvatskoj prije 21. studenog 2017. (to je datum kada je Središnje tijelo podnositelja zahtjeva zaprimilo zahtjev za vraćanje (L8), iako je nedvojbeno da je mlt. C. D. kontinuirano boravila u Republici Hrvatskoj još od 2015. godine, budući je i ovdje – kako protustranka tvrdi (... to predlagatelj i ne opovrgava, niti dokazuje suprotno) – pohađala vrtić, izvanvrtićke aktivnosti, imala izabranog pedijatra, odlazila stomatologu i dr., a što predlagatelju nije moglo biti nepoznato budući je u cijelom razdoblju nakon separacije roditelja uredno održavao osobne odnose s djetetom posljednjih sedam dana u mjesecu i 20 dana tijekom ljetnih mjeseci, pa ni unatoč činjenici što je dijete preuzimao na adresi u P., te unatoč tome što zapravo i nije imao nikakvu komunikaciju s protustrankom (osim vezano uz preuzimanje djeteta), i to iz razloga što nije uvjerljivo da bi mu takvo što – kroz razgovor s djetetom s kojim ima bliski i prisan odnos, te obzirom na činjenicu da i on ima roditeljsku odgovornost kako je ranije obrazloženo – moglo ostati nepoznato, te posebno imajući u vidu da iz cjelokupnog postupka nije utvrđeno da bi protustranka u cilju prikrivanja takve činjenice poduzimala ikakve radnje (to predlagatelj ni ne tvrdi, navodi da dijete ima hrvatsku zdravstvenu iskaznicu od 2016), a i u vrijeme dok su stanovali zajedno protustranka je živjela na način da je dio vremena provodila u Republici Hrvatskoj i poslom, te na druge načine bila orijentirana na Hrvatsku. Problem je nastao vezano za taj boravak kod odluke o mjestu upisa djeteta u osnovnu školu u proljeće 2017., što je nedvojbeno tako utvrđeno budući je zapravo među strankama i nesporno.

Obzirom na ovako utvrđeno, stajalište je suda da je majka s mlt. C. D. došla živjeti u Hrvatsku još 2015. godine (kako tvrdi) i da je o tome predlagatelj imao saznanja, ali da tu činjenicu obzirom na odluku Okružnog suda za P. 8 koja se uredno provodila i nije držao relevantnom.

Prilikom donošenja odluke kojom se naređuje povratak djeteta prije svega valja voditi računa jesu li ispunjene pretpostavke iz odredbi Konvencije, a pri čemu sud ne odlučuje o roditeljskoj skrbi niti o kojem od sadržaja roditeljske skrbi, te su jedino relevantne odredbe čl. 12. Konvencije, a u vezi čl. 3. Konvencije i utvrđenje jesu li ispunjene pretpostavke po tim odredbama.

Sukladno odredbi čl. 3. Konvencije odvođenje ili zadržavanje djeteta smatrat će se nezakonitim:

a) ako predstavlja povredu prava na brigu što ga je dobila osoba, institucija ili bilo koje drugo tijelo, kolektivno ili pojedinačno, po zakonu države u kojoj je dijete bilo stalno nastanjeno prije odvođenja ili zadržavanja,

b) ako su se u vrijeme odvođenja ili zadržavanja ta prava ostvarivala kolektivno i pojedinačno, ili bi se bila ostvarivala da nije došlo do odvođenja ili zadržavanja.

Na temelju ove odredbe, a obzirom na sve navedeno, sud zaključuje da je preseljenje djeteta u Republiku Hrvatsku od strane protustranke bilo nezakonito, jer je stav suda da nije imala suglasnost oca za trajno preseljenje djeteta u Republiku Hrvatsku, odnosno da je predlagatelju preseljenjem mlt. C. D. povrijeđeno pravo na roditeljsku skrb u dijelu da je imao pravo o tome odlučiti zajedno sa majkom, ...

Ipak, prema odredbi čl. 13. Konvencije sud nije dužan narediti povratak djeteta u svakom slučaju, već Konvencija propisuje izuzetke, a koji idu upravo u svrhu zaštite najboljeg interesa djeteta, odnosno ne stavljanje djeteta u nepovoljniji položaj, ...

Prema čl. 13. Konvencije bez obzira na odredbe prethodnog članka sudski ili upravni organ države kojoj se šalje zahtjev nije dužan narediti povratak djeteta ako osoba, institucija ili drugo tijelo koje se suprotstavlja njegovu povratku dokaže: a) da osoba, institucija ili drugo tijelo koje se brine o ličnosti djeteta nije stvarno ostvarivalo pravo na brigu u vrijeme odvođenja ili zadržavanja ili da se bilo složilo ili naknadno pristalo na naknadno odvođenje ili zadržavanje; b) da postoji ozbiljna opasnost da bi povratak izložilo dijete fizičkoj opasnosti ili psihičkoj traumi ili na drugi način dovelo dijete u nepovoljan položaj.

Sudski ili upravni organ može, također, odbiti da naredi povratak djeteta ako utvrdi da se dijete suprotstavlja povratku i da je napunilo one godine i steklo stupanj zrelosti pri kojem je potrebno uzeti u obzir njegovo mišljenje. Pri razmatranju okolnosti spomenutih u ovom članku sudski i upravni organ uzet će u obzir podatke koji se odnose na socijalno podrijetlo djeteta, dobivene od centralnog izvršnog organa ili nekog drugog nadležnog organa države u kojoj je mjesto stalnog boravka djeteta.

Radi utvrđivanja ovih okolnosti izvršen je uvid u spis predmeta posl. br. Pu P-1444/2019 (ranije posl. br. P Ob-183/2017) i to konkretno dopis Centra za socijalnu skrb P., te socijalno anamnestičke podatke i mišljenje i prijedlog psihologa Centra za socijalnu skrb P. (...) iz kojeg proizlazi da su podaci prikupljeni višekratnim razgovorima s protustrankom te uvidom na terenu na adresi M. B. C. 10 u P., gdje zajedno žive protustranka i mlt. C. D. Protustranka da je navela kako se u P. iz P. zajedno s mlt. C. D. definitivno preselila 01. lipnja 2015., pa da je mlt. C. u P. prije škole bila uključena u Dječji vrtić S., a u rujnu 2017. da je krenula u 1. razred Osnovne škole P. Od listopada 2017. da pohađa i izvanškolske aktivnosti. ... Do polaska mlt. C. u školu da je ista uredno posjećivala oca 6 dana u mjesecu i 20 dana tijekom ljetnih ferja sukladno odluci i sporazumu iz P. Polaskom djeteta u školu da je postalo jasno kako takav sporazum više nije provediv, te da je suprotan interesu djeteta, no otac da je inzistirao da se nastavi s takvim načinom održavanja osobnih odnosa s djetetom, pa da je to razlog zbog kojeg je majka pokrenula postupak obveznog savjetovanja u Centru za socijalnu skrb. Mišljenje je i prijedlog Centra za socijalnu skrb P. da je protustranka osoba koja vodi računa o pravilnom psihofizičkom i emocionalnom razvoju djeteta, da vodi brigu oko školskih obveza djeteta, te potiče njezine sportske aktivnosti, uz stav da je za dijete i njegov pravilan razvoj važno redovito viđanje s ocem, međutim osobni odnosi da moraju biti prilagođeni školskim obvezama djeteta. Mišljenje je Centra da majka ima potrebne roditeljske kompetencije, te da nema zapreke da dijete nastavi stanoviti s majkom u srediti u kojoj živi u kontinuitetu više od tri godine, a prethodno je s prekidima također boravilo u P. Mlt. C. da se dobro adaptirala na školsku sredinu gdje je stekla i brojne prijatelje, pa nema nikakvih poteškoća u svladavanju nastavnog gradiva, a ima kvalitetno organizirano i slobodno vrijeme.

Psiholog Centra za socijalni skrb P. iz razgovora s mlt. C. D. saznao je, vezano uz bitne činjenice u ovom postupku, da se mlt. C. D. osjeća sigurno uz majku te da ne postoji nikakve naznake o bilo kakvom ponašanju majke koje bi ukazivale na neadekvatnu skrb o djevojčici, pa da je zapravo mišljenje kako mlt. C. D. treba nastaviti živjeti s majkom u P., a da se susreti i druženja s ocem održavaju vodeći računa o njenim školskim obvezama. Majka da posjeduje adekvatne roditeljske kompetencije, da je djevojčici osigurala dobre uvjete stanovanja, da joj pomaže pri obavljanju školskih obveza, te ju potiče i podržava u izvanškolskim aktivnostima, da je mlt. C. vezana i za svoju baku s majčine strane, pa da je i njezino povremeno prisutstvo važno u njezinom odrastanju, da je i u razredu ... dobro prihvaćena, te da ima dobre odnose sa svojim vršnjacima. Što se tiče odnosa djevojčice i oca mlt. C. D. da se dobro osjeća i s ocem i da voli ići k njemu, međutim da se radi o slobodnom vremenu, zabavi, praznicima i blagdanima, kada djevojčica nema školskih obveza, pa da je upitno kako bi se otac snašao s tim dijelom odgoja i skrbi o djetetu s kojim nije imao iskustva, budući da je zbog dosadašnjeg stanovanja s majkom, majka o tome vodila računa. Zaključno, mlt. C. D. da je inteligentna, vesela i druželjubiva djevojčica koja se dobro prilagodila sredini u koji živi već nekoliko godina, koja je uključena u izvanškolske aktivnosti u kojima se osjeća prihvaćeno, uspješno savladava školske obveze i koja napreduje, te ima sve uvjete za psihofizički rast i razvoj adekvatan za njezinu dob.

Posebna skrbnica koja je mlt. C. D. imenovana u tom parničnom postupku – je navela kako joj je C. D. u razgovoru navela kako mama i tata ne stanuju zajedno od kada je ona bila 'mala beba'. U P. da je išla u vrtić, prvi i drugi razred, a u P. da je išla u malu školicu. Tata da i dalje stanuje u Č., gdje ima frizerski salon. ... Kod tate da ide nekada poslije škole, tako da mama dođe po nju, pa idu autom, pa onda avionom u P., jednom je kod tate bila 40 dana, pa da je onda s tatom išla u P. S tatom da joj je super, da se igraju, idu u ZOO, on joj radi frizure i s njim se čuje svake srijede. Voljela bi stanovati u R., odnosno voljela bi stanovati s mamom, bakom i djedom. U P. da ima puno prijatelja iz škole i iz vrtića, a kod tate da ima prijatelje iz male školice, ali da se s njima ne viđa kada je u Č. Voljela bi viđati tatu svaki dan, a zaključuje da ipak želi živjeti u Hrvatskoj, iako joj je i R. lijepa.

Slijedom svega navedenog, iz cjelokupnog dokaznog postupka proizlazi da su upravo ispunjene pretpostavke iz čl. 13. b) Konvencije jer iz stručnog mišljenja Centra za socijalnu skrb P. te izraženog mišljenja mlt. C. D. proizlazi da bi dijete povratkom bilo dovedeno u nepovoljan položaj, budući je obzirom na sve okolnosti stajalište suda da se dijete u danim okolnostima u potpunosti prilagodilo životu u Hrvatskoj, te se uz majku osjeća sigurnim i stabilnim te izražava jasnu želju da i dalje nastavi živjeti s majkom koja apsolutno ima sve roditeljske kompetencije, te koja je također obzirom na protek vremena u kojem razdoblju predlagatelj u smislu odredbe i čl. 13. a) Konvencije nije pokazivao volju za ostvarivanje prava na odlučivanje o mjestu boravka djeteta u vrijeme kada nije s njim – u potpunosti prilagodila životu u Republici Hrvatskoj, neovisno o tome što i nadalje ima imovinu u Č. R. Osim toga, dijete je potpuno socijalizirano u životnu sredinu kao i školu koju pohađa u Hrvatskoj pa bi i stoga ozbiljno bio ugrožen interes djeteta kada bi se odredio povratak djeteta.«

4. Podnositelj je u povodu prvostupanjskog rješenja podnio žalbu. Drugostupanjski sud žalbu podnositelja ocijenio je neosnovanom uz, u bitnom, sljedeće obrazloženje:

»... prvostupanjski se sud za rješenje ovog spora poziva na odredbu čl. 13. Konvencije, a kojom je određeno da sud nije dužan narediti povratak djeteta u svakom slučaju, već Konvencija propisuje izuzetke, a koji idu upravo u svrhu zaštite najboljeg interesa djeteta.

Slijedom čega je prvostupanjski sud uvidom u dopis Centra za socijalnu skrb P., te socijalno anamnestičke podatke i mišljenje i prijedlog psihologa Centra za socijalnu skrb P. utvrdio da je mlt. C. u P. prije škole bila uključena u Dječji vrtić S., a u rujnu 2017. da je krenula u 1. razred Osnovne škole P., da od listopada 2017. pohađa i izvanškolske aktivnosti ...

Isto tako da iz Mišljenja i prijedloga Centra za socijalnu skrb P. proizlazi da je protustranka osoba koja vodi računa o pravilnom psihofizičkom i emocionalnom razvoju djeteta, da vodi brigu oko školskih obveza djeteta, te potiče njezine sportske aktivnosti, uz stav da je za dijete i njegov pravilan razvoj važno redovito viđanje s ocem, međutim osobni odnosi da moraju biti prilagođeni školskim obvezama

djeteta, da majka ima potrebne roditeljske kompetencije, da se mlt. C. dobro adaptirala na školsku sredinu gdje je stekla i brojne prijatelje, pa nema nikakvih poteškoća u savladavanju nastavnog gradiva, a ima kvalitetno organizirano i slobodno vrijeme.

Nadalje iz razgovora psihologa Centra za socijalni skrb P. sa mlt. C. D. saznato je da se mlt. C. D. osjeća sigurno uz majku, te da ne postoje nikakve naznake o bilo kakvom ponašanju majke koje bi ukazivale na neadekvatnu skrb o djevojčici, da je djevojčici osigurala dobre uvjete stanovanja, da joj pomaže pri obavljanju školskih obveza, te ju potiče i podržava u izvanškolskim aktivnostima, pa da je zapravo mišljenja kako mlt. C. D. treba nastaviti živjeti s majkom u P., a da se susreti i druženja s ocem održavaju vodeći računa o njenim školskim obvezama.

(...)

Slijedom takvog utvrđenja prvostupanjski sud zaključuje da su ispunjene pretpostavke iz čl. 13. b) Konvencije jer iz stručnog mišljenja Centra za socijalnu skrb P. te izraženog mišljenja mlt. C. D. proizlazi da bi dijete povratkom bilo dovedeno u nepovoljan položaj, budući je obzirom na sve okolnosti stajalište suda da se dijete u danim okolnostima u potpunosti prilagodilo životu u Hrvatskoj, te se uz majku osjeća sigurnim i stabilnim te izražava jasnu želju da i dalje nastavi živjeti s majkom koja apsolutno ima sve roditeljske kompetencije, te koja je također obzirom na protek vremena, a u kojem razdoblju predlagatelj u smislu odredbe čl. 13.a) Konvencije nije pokazivao volju za ostvarivanje prava na odlučivanje o mjestu boravka djeteta u vrijeme kada nije s njim – u potpunosti prilagodila životu u Republici Hrvatskoj, neovisno o tome što i nadalje ime imovinu u Č. R., dok je dijete potpuno socijalizirano u životnu sredinu kao i školu koju pohađa u Republici Hrvatskoj pa bi i stoga ozbiljno bio ugrožen interes djeteta kada bi se odredio povratak djeteta.

(...)

Žalitelj u žalbi iznosi svoju analizu izvedenih dokaza, osporavajući razloge prvostupanjske odluke smatrajući da je prilikom odlučivanja sud pogrešno primijenio materijalno pravo odnosno da pogrešno tumači čl. 13. Konvencije, te da djetetu nije omogućeno da iznese svoje mišljenje.

... okolnost što je prvostupanjski sud ocijenio predložene i dostupne dokaze na način koji žalitelju ne odgovara i kojim nije zadovoljna, a da se sud prilikom donošenja odluke vodio interesima djeteta, ne može doneseno odluku činiti nevaljanom i nezakonitom jer je prvostupanjski sud za svoju odluku iz navedenih utvrđenja dao valjano obrazloženje sukladno odredbi čl. 338. st. 4. Zakona o parničnom postupku (...).

Pravilno je prvostupanjski sud o tome odlučio cijeneći mišljenje i prijedlog Centra za socijalnu skrb P., također je mlt. C. D. u razgovoru sa psihologinjom Centra za socijalnu skrb P. iznijela svoje mišljenje, pa iz provedenih dokaza, i po stavu ovog suda, proizlazi da je pobijana odluka prvostupanjskog suda donijeta u najboljem interesu djeteta.

Pritom, prvostupanjski sud je posve ispravno prilikom donošenja odluke o daljnjem životu djeteta cijenio njezinu dobrobit (nastavak života s majkom u mjestu gdje se osjećaju sigurno, dobro, gdje pohađa školu, gdje se uklopila u sredinu u kojoj živi).

Također, i sukladno čl. 12. st. 2. Konvencije u postupku, prvostupanjski je sud nedvojbeno utvrdio da se mlt. C. D. prilagodila novoj sredini, da njezina majka vodi računa o pravilnom psihofizičkom i emocionalnom razvoju djeteta, da vodi brigu oko školskih obveza djeteta, te potiče njezine sportske aktivnosti, uz stav da je za dijete i njegov pravilan razvoj važno redovito viđanje s ocem, da majka ima potrebne roditeljske kompetencije, da se mlt. C. D. dobro adaptirala na školsku sredinu gdje je stekla i brojne prijatelje.

Konačno, odlukom suda u Č. majci je dodijeljena mlt. C. D. na roditeljsku skrb, te je određeno da će dijete živjeti s majkom, dok i po ocjeni ovog suda, suprotno žalbenim navodima žalitelja, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da bi dijete povratkom bilo u nepovoljnijem položaju, jer se dijete u potpunosti prilagodilo životu u Hrvatskoj, te se uz majku osjeća sigurnim i stabilnim te izražava jasnu želju da i dalje nastavi živjeti s majkom koja apsolutno ima sve roditeljske kompetencije, te koja je također obzirom na protek vremena, a u kojem razdoblju predlagatelj u smislu odredbe i čl. 13. a) Konvencije nije pokazivao volju za ostvarivanje prava na odlučivanje o mjestu boravka djeteta u vrijeme kada nije s njim – u potpunosti prilagodila životu u Republici Hrvatskoj, te kraj činjenice da se dijete potpuno socijaliziralo u životnu sredinu kao i školu koju pohađa u Hrvatskoj, prihvaćajući prijedlog predlagatelja bio bi ugrožen interes djeteta kad bi se odredio povratak djeteta, pa i po ocjeni ovog suda nalaganje povratka mlt. C. D. u R. Č. nije osnovano, niti je to u interesu djeteta, radi čega je žalba žalitelja u cijelosti neosnovana.«

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

5. Podnositelj u ustavnoj tužbi prigovara:

»... pravni stavovi izraženi u pobijanim odlukama ne temelje se na najboljim interesima djeteta niti utvrđenim načelima međunarodnog prava.

(...)

Iako su istovremeno vođeni postupci za povrat djeteta i odlučivanje o roditeljskoj skrbi na sudu u P., sud nije prekinuo postupak za odlučivanje o roditeljskoj skrbi ... oba postupka vođena su kod Stalne službe u P. (...) te je u istima sudila ista sutkinja, pa je s obzirom na navedeno, od trenutka donošenja presude u navedenom predmetu, odluka u ovom predmetu u prvom stupnju bila prejudicirana, ...

(...)

Valja napomenuti i da predlagatelju ni njegovoj punomoćnici, osim dopisa vezanog uz državljanstvo, nikakva daljnja dokumentacija na koju se prvostupanjski sud poziva u ovoj pravnoj stvari, nije dostavljena te se na istu nije ni mogao očitovati, a sud je bez pozivanja stranaka i održavanja rasprave, samostalno zaključio predmet i donio odluku, o kojem navodu iznesenom u žalbi predlagatelja, drugostupanjski sud ne iznosi mišljenje.

(...)